

Naar det ærede Medlem saa har rejst det Spørgsmaal, hvorvidt det overhovedet er rigtigt, at Staten fortsætter med Driften af disse Gaarde, vil jeg for mit Vedkommende svare, at hvis der skulde være nogen i Rigsdagen, der nærer Forventning om, at Staten derigennem skulde opnaa en Indtægt, vil de blive skuffet, og med det Formaal for Øje tror jeg ikke, Staten skal fortsætte Driften. Det Formaal lader sig ganske sikkert ikke opfylde. Jeg maa maaske bemærke, at efter min Opfattelse har Staten overtaget Driften under noget forkerte Forudsætninger. Den Gang Staten gik ind i Driften, var der ikke nær de Bygninger paa Gaardene, der skulde være, og de Bygninger, der fandtes, var ganske utilfredsstillende og trængte til Hovedreparationer i enhver Henseende. Det var endda saaledes, at der ikke en Gang var en Ajlekumme paa Gaardene, Markerne trængte til Grundforbedringer — jeg kan sige Grundforbedringer af enhver Art —, og der fandtes som sagt ikke Besætning paa nogen af Gaardene. Jeg tror, at hvis det var det ærede 7de Medlem for 2den Kreds (Piper) og mig, der i Fællesskab havde købt de Gaarde og vilde gaa ind i Driften af dem, vilde vi som Landmænd have sagt til hinanden: Det første, her skal ske, er, at der anvendes 300 000—400 000—500 000 Kr., inden de Gaarde overhovedet kommer i Drift. I Stedet for har man, saa vidt jeg har forstaaet — jeg deltog ikke i Forhandlingerne —, sagt: Nu gaar Staten ind i Driften, og saa budgetterer vi, at den skal have 20 000 Kr. om Aaret. Det gik tilfældigvis de første Aar, fordi det var Aar, hvor man kunde sælge Korn og Frø og tage store Penge ind. Men det kunde selvfølgelig ikke blive ved at gaa, fordi Gaardene ikke var i Drift. Der skal sættes en stor Anlægs kapital, flere Hundredtusind Kroner ind, før de overhovedet kommer i Drift. Der blev altsaa et Underskud i de Aar, det ærede Medlem sigtede til, det er fuldkommen rigtigt, men det er min personlige Opfattelse, at det skyldes ikke Fejl fra Ledelsens Side. Jeg tror, at Gaardene har en dygtig Inspektør, og jeg tror ikke, at der fra Udvalgets Side er lagt ham Hindringer i Vejen for at gennemføre en økonomisk Drift. At der kom Underskud, ligger i Forhold, som Staten ikke kan være fritaget for, lige saa lidt som private kunde være det, det var i Aar, hvor saa at sige alle store Gaarde mødte med Underskud — heldigvis ikke saa store, som det var her. Men det beror paa den ganske specielle Drift, som man var inde paa, og Umuligheden af at etablere en anden Drit. Der

fandtes ikke Svin paa Gaardene, der fandtes ikke Køer, saa at man maatte til at købe en Besætning ind, der naturligvis fik Kastning, som enhver sammenkøbt Besætning faar. Hvis vi ser den Sandhed i Øjnene, at der skal anvendes flere Hundredtusinde Kroner, inden Gaardene er i fuld Sving, vilde jeg ikke anse det for udelukket, at ogsaa Staten her fik et Overskud, hvis Tiderne ellers er med, men jeg tror aldrig, Staten faar det Overskud, som en Privatmand vilde faa ved at drive Gaardene.

Naar jeg ikke er ganske sikker paa, at det ærede Medlem har Ret i den Betragtning, at Staten skal afhænde Gaardene, kommer det af, at vi nu anvender dem ikke som Mønstergaarde, som der blev sagt — det tror jeg slet ikke, Staten er i Stand til at etablere, den mindst af alle —, men bruger dem til Støtte for forskellige Virksomheder af almenyttig Art. Det er Mening, at Besætningen, efterhaanden som den bliver arbejdet op, skal benyttes for det første til Udførelse af Fodringsforsøg. Vil man udføre Fodringsforsøg med Husdyr, er det nødvendigt at have store Besætninger, man kan ikke udføre saadanne Forsøg med Husmandsbesætninger, for saa er Sammenligningsgrundlaget ikke i Orden. Der skal være hundrede og helst flere Hundrede Kreaturer. Hidtil har saadanne Forsøg været udført paa store Gaarde, Lens- og Stamhusgaarde, hvor der var saadanne store Besætninger, og hvis Ejere har bragt Ofre ved at stille disse Besætninger til Disposition, for selvfølgelig fører Forsøgene ofte til betydelige Tab, naar Køerne bliver inddelt i Hold og faar forskellig Fodring, delvis Fodring, som er ganske uøkonomisk. Det har vist sig, at de store Ejendomsbesiddere her i Landet har kunnet gøre det. Jeg tror imidlertid ikke, at deres Forhold er af den Beskaffenhed, at man i Fremtiden kan regne med, at de kan bringe de Ofre. Hvis vi derfor overhovedet skal kunne gennemføre Fodringsforsøg — og det trænges der til i højeste Grad —, tror jeg, det vil være heldigt, at Staten kan supplere de private Besætninger, der stilles til Raadighed, med Besætningerne paa disse to Statsejendomme. Dertil kommer, at Ejendommene ved deres Beliggenhed saa tæt ved København afgiver en god Plads til Demonstrationer og Prøver med Redskaber og Maskiner. Yderligere kommer dertil, at der for nylig er bygget et Forsøgsmejeri derude, hvor det er nødvendigt at have Mælken fra de to Gaarde, og hvor det ogsaa er nødvendigt at kombinere Mejeriforsøgene med Fodringsforsøg og andre